

Jephte extenuet, tamen penitus eum non excusat; siquidem ibidem præmittit: *Neque unquam adducar, ut credam non incaute principem promississe Jephte.* Et ne credas, solum ab eo votum fuisse culpatum, subdit: *Miserabilis necessitas, quæ solvitur parricidio.*

Obj. V. Immolatio filiae Jephte fuit perfectissimus typus immolationis Christi in cruce; ergo videtur voluisse Deus ut hæc figura daretur.

R. inde quidem sequi quod innocens illa filia ex voluntate divina Christum perfecte præfiguraverit; sed minime hinc consecrarium est, quod divinæ hujus voluntatis executor a peccato possit vindicari; sicut nec executores sententiæ in Christum late excusantur. Ita quoque perfecta figura venditi a Juda Christi fuit venditus a fratribus Joseph; at non ideo venditores ejus a peccato fuerunt immunes.

Obj. VI. S. Hieron. in cap. VII Jeremiæ, aliique patres excusant hanc Jephte executionem: 1. Propter ignorantiam, qua rude illud seculum erat involutum, adeo ut, teste Abulensi, ne summus quidem sacerdos hunc casum posset resolvere. 2. Propter zelum religionis, quo simplici, candido pioque animo se voto suo obstrictum arbitratur; maxime cum esset homo militaris, quales se votis et juramentis suis, etiam perperam factis, obligari facilius apprehendunt. 3. Timebat vindictam Dei in se et populum, si votum non observaret. 4. Votum suum Deo gratum existimabat, quia eo vix emisso tam ingentem victoriam obtinuerat. 5. Jephte a nullo propheta vel pontifice legitur reprehensus: cur ergo nos eum damnamus?

R. præterquam quod hæc omnia ex ante dictis solvi valeant, ex his quidem sequi, quod peccatum Jephte extenuetur, non item quod penitus tollatur. Nam per bimestre posse dari ignorantiam invincibilem in præcepto *Non occides*, quod ex primis juris naturæ principiis proxime deducitur, hæcenus putamus inauditum; quamvis aliqui putent, quod ad breve tempus præceptum illud, in quibusdam circumstantiis, possit invincibiliter ignorari.

Obj. VII. Auctor Quæstionum ad orthodoxos, inter opera S. Justini, Q. 99, dicit diabolum occursum filie tentasse Jephte, ut votum suum violaret, illumque hanc tentationem superasse, atque ideo sanctorum catalogo adscriptum; ergo voto illo tenebatur obstrictus, illudque adimplendo laudem promeritus est.

R. Disting. conseq. Ergo voto illo tenebatur obstrictus ex conscientia erronea (quam tamen deponere debebat), illudque adimplendo promeritus est laudem fidei; transeat: voto illo tenebatur obstrictus ex conscientia recta, et promeritus est laudem justitiæ nego consequentiam.

§ II. — PROPONITUR SENTENTIA NEGANS.

Sententia hæc, quæ nempe negat, Jephte vovendo peccasse, et votum solvendo parricidam fuisse, etiam admodum probabilis est, et satis plausibiliter sus-
tineri potest.

Totidem autem ejusdem circiter sunt probationes, quot ante posuimus objectiones. Principaliter autem

se fundat in eo, quod Spiritus Domini legatur factus super Jephte, ut illud votum emitteret: siquidem id innuit et clare significat sacer textus supra citatus. Etenim hic γ . 29 et seq. dicitur Spiritus Domini eodem modo factus super Jephte, ut voveret, sicut infra, cap. XIV, 19, dicitur irruisse in Samsonem, ut occideret Philistæos. Unde sicut ex illis verbis: *Irruit itaque in eum (Samsonem) Spiritus Domini, descenditque Ascalonem, et percussit ibi triginta viros*, bene sequitur, quod istos 30 viros interfecerit ex impulsu Spiritus Domini: ita pariter ex his verbis: *Factus est ergo super Jephte Spiritus Domini... et transiens ad filios Ammon, votum vovit, etc.*, bene concluditur, quod votum istud emisit ex instinctu Spiritus Domini. Adeoque nec vovendo peccavit, nec votum solvendo parricida fuit.

Nec refert, quod etiam Spiritus Domini legatur confortasse Gedeonem, et tamen hic peccaverit petendo duo nova miracula, item conficiendo ephod: quia nimirum Scriptura supra, cap. VI, tantum dicit, quod Spiritus Domini induerit seu confortaverit Gedeonem, ut congregaret exercitum ad profligandum Madianitas, non vero ut peteret duo nova miracula. Item cap. VIII non dicit: *Factus est super Gedeon Spiritus Domini, et fecit ephod*, sicut tamen hoc cap. dicit: *Factus est super Jephte Spiritus Domini, et votum vovit.* Ergo clarum est, quod Spiritus Domini factus sit super Jephte, ut voveret, non vero super Gedeon, ut peteret duo nova miracula, aut ut conficeret ephod.

Ad auctoritatem autem SS. patrum respondetur, quod illi quoad resolutionem hujus quæstionis inter se non conveniant. Nam licet SS. Chrysost. et Ambros. hoc votum ejusque executionem culpent, tamen S. Hieron. epist. 54 ad Julianum, non aliorum, sed suam mentem exprimens, illud laudat et approbat. Dicit enim ibidem: *Jephte obtulit virginem filiam, idcirco in enumeratione sanctorum ab Apostolo ponitur.* Unde dum loco supra cit. ex lib. I cont. Jovin. Jephte arguit temeritatis, non ex sua, sed ex quorundam Hebræorum loquitur sententia; nam textus ita sonat: *A plerisque Hebræorum reprehenditur Jephte voti temerarii, quia dixerit: « Si tradens tradideris filios Ammon, etc. »*

Denique ad auctoritatem S. P. Aug. respondetur, quod ipse in hæc quæstione hæserit dubius, nec eam positive resolvere voluerit. Idque patet, 1. ex loco § præced. ex lib. I de Civ. Dei, cap. 21, citato. Patet 2. quia Q. 49 in Jud. tam negantem, quam affirmantem opinionem proponit: et postquam de hac materia in utramque partem ad longum disputasset, tandem ita concludit: *Hæc autem festinantibus nobis de prædicta quæstione satis esse utrumque discussa pro hac quidem parte visa sunt. Nunc jam quid Spiritus Domini, sive per nescientem Jephte sive per scientem, sive per ejus imprudentiam sive per obedientiam, sive per offensionem sive per fidem, in hac re gesta præfiguravit, quantum Deus adjuvat requiramus, breviterque pandamus.* Sane hæc verba: *Sive per imprudentiam*

sive per obedientiam, sive per offensionem, sive per fidem, satis clare innuit, quod S. Pater hanc quæstionem nec pro una, nec pro alia parte positive resolvere voluerit.

Unde et ante ibidem dixerat: *Quam ob rem si Spiritus Domini, qui factus est super Jephte, ut hoc voveret omnino præcepit... non solum insipientia culpanda non est, verum etiam laudanda obedientia est...; si autem Jephte humanum secutus errorem, humanum sacrificium vovendum putavit... ejus quidem peccatum in unica filia punitum est... verumtamen is etiam ejus error habet aliquam laudem fidei, quia Deum timuit, ut quod voverat redderet, etc.* Ex quibus verbis rursus liquet, quod S. Pater nihil aliud velit, nisi quod Jephte laudabiliter fecerit, si nempe votum illud emisit ex instinctu Spiritus Domini; male vero, si illud emisit ex instinctu proprio seu privato. Sed ex quo instinctu votum hoc emissum fuerit, non resolvit. Unde dum antea in præcit. Q. 49 votum illud culpatur, pergunt ex supposito, quod scilicet Jephte non ex instinctu Spiritus Domini, sed ex instinctu privato primum hominem, sibi a victoria revertenti occurrurum, immolare voverit: additque, votum illud ejusque executionem propterea præcise non posse a peccato excusari, quia magnum aliquid et spirituale significavit. Quod omnino verum esse, nemo dubitat.

Cap. XII narratur, quomodo Ephraimitæ, suscitata seditione injuste adversus Jephte tumultuantes, cæsi sint ad 42,000. Moritur autem Jephte sexto sui principatus anno; eique succedunt Abesan, Ahialon, et Abdon. Sed quia hoc cap. nihil notabile occurrit, ideo transimus ad

CAP. XIII, XIV, XV, XVI.

Angelus annuntiat ortum Samsonis, atque in flamma sacrificii in cælum redit. Samson divino impulsu uxorem postulat Philistæam, quam desponsaturus, leonem obvium discepit. Per trecentas vulpes segetes Philistinorum succendit. A Dalila proditus, per Philistæos ligatur, et oculis orbatur; concubiansque duas domus columnas, hostes secum ruina obruit.

QUÆSTIO I. — DE CONCEPTIONE ET NATIVITATE SAMSONIS.

Postquam Israelitæ rursus in idololatriam relapsi fuissent, et propterea per novam oppressionem Philistinorum a Deo castigarentur, ortum Samsonis, qui incipiet populum Israel liberare, parentibus ejus annuntiat angelus. Porro de patre Samsonis dicitur cap. XIII, 2: *Erat autem quidam vir de Saraa, et de stirpe Dan, nomine Manue.* Fuit ergo Samson de tribu Dan, et de illo cum S. Hieron. lib. Tradit. heb. in Gen. interpretes communiter intelligunt hæc Jacobi verba Gen. XLIX, 16; *Dan judicabit populum suum, sicut et alia tribus in Israel.* Etenim his verbis allusione facta ad nomen Dan, id est judicans, Jacob prædicit inter illius patriarchæ posteros aliquem futurum judicem, qui judicabit populum Israel non minus quam alix tribus, quæ nempe suum Israeli dederunt judicem. Jam autem ex tribu Dan nullus

fuit judex nisi Samson; ergo de illo intelliguntur jam citata Jacobi verba: ac proinde non videtur subsistere opinio eorum, qui dicunt, Samsonem non fuisse proprie dictum judicem populi, sed tantum vindicem sub judice Heli. Interim ut revertamur ad parentes Samsonis,

Sciendum est, patrem ejus virum fuisse valde bonum, uti satis declarat præsens historia, cujus, sicut et matris, religio, virtus, et pietas colligitur ex subito ejus recursu et preceatione ad Deum, ubi de filii nati-
vitate alloquio angelico instructus erat.

Habens uxorem sterilem. Sic multi alii viri magni matrem habuerunt sterilem, ut ostenderetur, eos a Deo datos esse mundo ad ipsius salutem.

Apparens autem angelus matri Samsonis dicit γ . 4: *Cave ergo ne bibas vinum aut siceram*, id est, omnem potum inebriativum. Debebat ergo vivere ut Nazaræa, saltem usque ad partum filii, ut miram istam prolem in lucem ederet.

γ . 5: *Quia concipies et paries filium, cujus non tanget caput novacula*; quia nempe Nazaræi tempore suæ consecrationis, aut separationis, non poterant radi, ut habitur Num. VI, 5. Samson autem fuit Deo consecratus per totam vitam suam; ideoque additur: *Erit enim Nazaræus* (id est, separatus et Deo consecratus) *ab infantia sua, et ex matris utero.* Quod non ita intelligendum est, quasi fuisset sanctificatus in utero, sicut S. Joannes Baptista, sed ista consecratio intelligitur, sive per donum fortitudinis, quæ fuit quædam gratia gratis data, et potest consistere cum reatu peccati mortalis, sicut et donum prophetiæ; vel insinuat duntaxat, eum jussu divino, statim ut natus fuerit, a parentibus, tanquam Nazaræum, Deo offerendum ac consecrandum esse. Hinc

Nota, quod in verbis angeli non tam contineatur oraculum, quam divinum præceptum, ne Samson aut parentes tondeant ejus caput. Quod autem Dalila ipsum totonderit, id fecit dormienti et invito, fraudulenter et hostiliter.

γ . 17: *Dixitque (Manue) ad eum (angelum) quod est tibi nomen?* Respondit autem angelus γ . 18: *Cur quæris nomen meum, quod est MIRABILE?* In Hebræo habetur *peh*, id est, *celatum vel occultum.* Arias tamen vertit etiam *mirabile.* Cur autem angelus non expresserit nomen suum, quod tamen subinde fecerunt angeli, rationem assignat Estius, quia angelus hic sustinuit personam Dei, cujus nomen est mirabile, quia natura incomprehensibilis.

γ . 20: *Cumque ascenderet flamma altaris, id est, cum ascenderet flamma de petra, quæ hic loco altaris fuit, angelus Domini pariter in flamma ascendit, ut se non hominem prophetam, sed angelum ostenderet, seque mystice repræsentare Christum, qui immolans se in ara crucis per flammam amoris, postmodum gloriosus in cælum ascendit, quique in sacrificio eucharistiæ per flammam caritatis jugiter immolatur; sed ita ut, speciebus in stomacho consumptis, ipse vivus et illæsus evanescat, et in cælum quasi ascendat.*

Unde S. P. Aug. Q. 54 in Jud. ita scribit: *Quod ergo stetit angelus in altaris flamma, magis magisque intelligendus est significasse illum magni consilii angelum in forma servi, hoc est in homine, quem suscepturus erat, non accepturum sacrificium sed ipsum sacrificium futurum.*

Collige, quod non satis circumspecte scribat A Lapide, dum exponens γ . 18 dicit, quod Aug. putet illum angelum fuisse Christum Dominum; et postea quasi volens Augustino contradicere subjungit: Verum certum est angelum hunc proprie fuisse angelum, typice autem representasse Christum. Non satis, inquam, circumspecte scribit, quia quod non aliud velit Aug. quam quod angelus ille Christum significaverit, ex citatis verbis clarum est.

γ . 22: *Et dixit ad uxorem suam: Morte moriemur, quia vidimus Deum.* Observat S. P. Aug. Q. cit. quod communis illius temporis opinio originem ducat ex textu Exod. XXXIII, 20: *Non videbit me homo et vivet.* Attamen cum Manue non dicat: *Morte moriemur, quoniam angelum Domini videmus, sed, Deum vidimus, ut observat Aug. ibidem, an eundem angelum Deum vocabant: Illud enim tertium, quod Deum putaverant, qui erat angelus, dici non potest, apertissime dicente Scriptura: Tunc cognovit Manue quoniam angelus Domini est.*

Mirum proinde, quod ita rursus scribat A Lapide ad γ . 22: *Videbant ergo Deum in angelo, vel certe angelum esse Deum putabant, ait Aug.* Mirum est, inquam, cum S. Aug. expressis verbis neget illud dici posse, quod Deum putaverint, qui erat angelus.

γ . 24: *Peperit itaque filium et vocavit nomen ejus Samson.* Hoc nomen, juxta S. Chrysost. Hom. 18 in Joan., fuit puero inditum a Deo: mater enim vel admonitu angeli, vel interna inspiratione illud didicerat. Porro nomen *Samson* idem est quod *sol*, sed quintupliciter, ait Serarius: nam

1. Apud S. Hieron. præfat. in Ozeam dicitur non simpliciter *sol*, sed *sol ejus*, quasi cum affixo foret *Schimscho*.

2. S. P. Aug. in psal. LXXX dicit: *Samson noster, qui etiam interpretatur sol ipsorum, eorum scilicet quibus lucet, non omnium, sicut est oriens super bonos et malos, sed sol quorundam, sol justitiæ, figuram enim habebat Christi.* Dicitur ergo *sol ipsorum* quasi hebraice foret *Schimsam*.

3. Quia vox hebraica *scemesch* idem significare potest quod *sol*; vox autem *sas* idem quod *lætari*, et *sason* idem quod *lætitiæ*, maxime publica, Arias exponit *Samson*, ut significet idem quod *sol lætitiæ*.

4. Quia *Schaman* idem est quod *diruere* aut *populari*; juxta versionem ejusdem, *Samson* idem sonat quod *sol diruens, vastans, et populabundus*.

5. Sicuti a verbo hebraico *isch*, id est *vir*, derivatur diminutivum *Ischon*, id est *parvus vir*, ita a *scemesch*, id est *sol*, deducitur *schimson*, id est *parvus sol*.

Præsignabatur isto nomine, inquit Tirinus Israelitis jam ortum esse solem, parvulum quidem, sed lætum, qui nova luce omnia lætificaret; unde et apte

Samson in hoc typus fuit Christi, veri et magni solis justitiæ.

γ . 25: *Cœpitque Spiritus Dei esse cum illo*, ad ardua molienda et audenda: unde quotiescumque in sequentibus narratur Samson aliquid eximium aggredi, præmittitur: *Spiritus Domini irruit in Samson.*

De hoc ait S. P. Aug. lib. XVIII de Civ. Dei, cap. 19: *Hebræorum judex Samson, cum mirabiliter fortis esset, putatus est Hercules.* Ab illo enim suum Herculem fixerunt Gentiles.

QUÆSTIO II. — DE NUPTIIS ET ÆNIGMATE SAMSONIS.

Cap. XIV, 2: *Nuntiavit (Samson) patri suo et matri suæ dicens: Vidi mulierem in Thamnatha de filiabus Philistinorum, quam quæso ut mihi accipiat in uxorem.* Lex Exod. XXXIV et Deut. VII severissime talia matrimonia prohibebat; unde parentes illam ipsi primo negarunt, ut dicitur γ . 3.

R. et dieo: Non peccavit Samson ducendo Philistæam: quia id totum faciebat, inspirante Deo, et per consequens in lege sua dispensante, ut colligitur ex γ . 4. Unde neganti patri dicit,

γ . 3: *Hanc mihi accipe, quia placuit oculis meis.* In hebræo habetur: *Quia hæc recta est in oculis meis.* Scilicet *recta* ad finem mihi a Deo propositum assequendum, placetque non tantum quoad corporis speciem, sed etiam ad quærendam occasionem rixarum, et deinde vindictæ, contra Philistæos.

γ . 4: *Parentes autem ejus nesciebant, quod res a Domino fieret.* Observat Lyranus quod, cum parentes ejus ab hujus rei notitia excludantur, videatur Samson quoad hoc cognovisse voluntatem Dei per revelationem, eamque postmodum parentibus declarasse. Nam cum ipsi essent pii et Deum timentes, nolissentque consentire ejus petitioni, poterant tamen ei fidem adhibere, quia per angelum erat annuntiatus, ac mirabiliter natus, et Spiritu Dei dotatus.

Et quæreret occasionem contra Philistiim. Verum quidem est, quod Philistæi habitarent in terra Hebræis promissa, ut patet, supra, ex cap. III, et de illis habitatoribus præcepisset Deus filiis Israel, ut eos, posthabita clementia, interficerent, Deut. VI et Num. XXXIII, adeoque titulus hic videatur sufficiens ad eos invadendum: sed volebat Samson id alia occasione facere, ut causa hostilitatis justior videretur.

Itaque cum iret in Thamnatha, ut futuram sponsam acciperet, et relictis patre ac matre, qui ipsum comitabantur, ad aliam viam declinasset, aut illis continuo procedentibus, ipse alibi in via hæreret, apparuit catulus leonis sævus et rugiens, et occurrit ei; non eis. Unde patet, ipsum tunc fuisse solum. Samson autem leonem dilaceravit, in cujus ore, post aliquot dies, invenit declinasse examen apum, atque illic mellificasse, ex quo facto desumpsit suum ænigma.

γ . 10: *Fecit (pater) filio suo Samson convivium, utique septem dierum, ut patet ex γ . 12.*

γ . 11: *Dederunt ei (id est assignaverunt ei Philistæi) sodales triginta, ut essent cum eo.* Hos interpretatur latinus *promubos* appellat γ . 20. Aliquando in Scri-

ptura vocantur *amici*, vel etiam *fili sponsi*, ut Matth. XIX, 15, et Joan. III, 29. Hi ergo sodales sponsis jungebantur, ut nuptiarum lætitiæ excitarent, illisque honoris causa adessent.

γ . 12: *Quibus locutus est Samson: Proponam vobis problema, quod si solveritis mihi intra spem dies convivii, dabo vobis triginta sindones, et totidem tunicas.* Mutatorias vestes hic promissas quasi comedit et consumpsit) exivit cibus immortalitatis; et de forti, id est de eadem morte (nam *fortis ut mors dilectio*, Cant. VIII) egressa est dulcedo beatitudinis.

Conditione igitur implicite accepta, quod illi totidem sindones et tunicas darent, si intra tempus præfixum solvere non possent, proposuit ænigma.

γ . 14: *Dixitque eis: De comedente exivit cibus, et de forti egressa est dulcedo.* Allegorice, de morte Christi (quæ omnia peccata quasi comedit et consumpsit) exivit cibus immortalitatis; et de forti, id est de eadem morte (nam *fortis ut mors dilectio*, Cant. VIII) egressa est dulcedo beatitudinis.

γ . 15: *Cumque (per tres dies non potuissent ænigma solvere) adesset dies septimus, dixerunt ad uxorem Samson: Blandire viro tuo, suade ei ut indicet tibi quid significet problema.* Non est intelligendum, quod esset dies septimus convivii, erat enim tantum quartus, ut notat Lyranus, et colligitur ex γ . 14: sed vocatus est septimus, quia erat sabbatum. Ita similiter Abulensis, Vatablus, et alii. Vel verbum *adesset* significat *appropinquaret*, ut explicant Arias et Menochius. Serarius dicit ex hebræo sic verti posse: *Et fuit in diebus septem, seu, intra dies illos septem.*

γ . 17: *Septem igitur diebus convivii flebat ante eum (id est cæteris quatuor diebus), tandemque die septimo (hic proprie intelligitur dies septimus) cum ei molesta esset, exposuit. Quæ statim indicavit civibus suis.* Grandis sane perfidia, quod uxor blandiendo perdat maritum.

γ . 18: *Et illi dixerunt ei die septimo, ante solis occubitum: Quid dulcius melle, et quid fortius leone? Addit ex Josepho S. Ambros. subjecisse Samsonem: Quid muliere perfidiosius.*

Qui ait ad eos: *Si non arassetis in vitula mea, non invenissetis propositionem meam.* Per adagium dicuntur in aliena vitula arare, qui rebus alienis ad suum commodum utuntur.

QUÆSTIO III. — AN SAMSON NON TAM PRIVATAS, QUAM PUBLICAS INJURIAS ULTUS SIT.

Cap. XV, 4: *Post aliquantulum temporis, cum dies triticæ messis instarent, venit Samson invisere volens uxorem suam.* Nam licet præced. cap., γ . 20, *Iratus nimis*, quod nefarie ab ea proditus esset, ab illa recessisset; tamen jam deleruerat ira ejus, et amor, qui sopitus videbatur, pristinusque affectus reviviscerat. Hinc et *attulit ei hædum de capris.*

Cumque cubiculum ejus solito vellet intrare prohibuit eum pater illius dicens: Putavi quod odisses eam, et ideo tradidi illam amico tuo. Id est pronubo illi, de quo cap. præced., γ . 20.

Justam excusationem non habebat socer Samsonis: nam quamvis illo tempore repudium permetteretur,

non equidem licebat uxoribus repudiare maritos. Et quamvis illam iratus deseruerat, adhuc tamen ab eo quærendum erat, an eam repudiare vellet, et facultatem daret alteri nubendi.

γ . 3: *Cui Samson respondit: Ab hac die non erit culpa in me contra Philistæos, faciam enim vobis malum.* Videri hic posset, quod Samson ultus sit privatas injurias, sicut et infra, γ . 7, ubi dicit: *Licet hæc feceritis, tamen adhuc ex vobis expetam ultionem, et tunc (nisi scilicet mihi iterum dederitis occasionem) quiescam.* Sed revera maxime intendebat ulcisci publicas injurias, toti populo Israelitico a Philistæis illatas. Verumtamen iis silentio prætermittis, solas suas privatas eis objicit, ne Philistæi iras suas et arma in totum populum, sed in se solum convertant.

γ . 4: *Perrexitque et cepit trecentas vulpes, caudasque earum junxit ad caudas.* Mirum quod recentior quidam hic agnoscat majus miraculum, quam in vincendo leonem: Quodque, uti legitur apud Serarium, vir quidam, cæteroquin bonus et prudens, diceret se posse omnia, quæ in sacris Scripturis habentur, credere; unum hoc non posse, tot scilicet a Samson captas vulpes.

Si enim potuit Julius Cæsar Romæ in spectaculum dare 400 leones, Pompeius 600: si potuit Heliogabalus imperator, homo nefarius, in sola urbe Roma, ut refert Lampridius in ejus Vita, colligere 10,000 pondos aranearum, cur Samson juvenis robustissimus, et venandi peritissimus, non potuit 300 vulpes uno alterove die congregare? maxime si sociorum opera adjutus fuit, idque in Palæstina, ubi vulpes sunt frequentes, sicut patet ex variis Scripturæ locis; ut Cant. II, 15: *Capite nobis vulpes parvulas, quæ demoliuntur vineas.* Psal. LXII, 11: *Tradentur in manus gladii, partes vulpium erunt.* In oratione Jeremiæ: *Mons Sion disperit, vulpes ambulaverunt in eo*, etc. Vide Serarium.

Et faces ligavit in medio, id est torres, tædas, seu, ut Arias ex hebræo vertit, *titiones*, v. g., ex pino, cedro, cupresso, aliaque pingui materia, quæ ignem facile conciperet, et diu foveret.

γ . 5: *Quæ statim perreperunt in segetes Philistinorum, huc illucque dicurrentes.* Non enim poterant currere ordinate et expedite, ad occultandum se in nemoribus, aut foveis terræ; sed cucurrerunt ad loca magis obvia, seu ad segetes. Et sic hoc stratagemate totam fere illius anni messem absumpsit Samson.

Tam magno autem, atque inopinato frugum suarum viso incendio, dixerunt Philistiim, γ . 6, *Quis fecit hanc rem? Quibus dictum est: Samson gener Thamnathæi: quia tulit uxorem ejus, et alteri tradidit, hæc operatus est.* Videntur hic Philistæi voluisse justitiam facere Samsoni, nam mox uxorem ejus et patrem combusserunt. Attamen

γ . 7: *Ait Samson: Licet hæc feceritis, tamen adhuc ex vobis expetam ultionem.* Dixit hæc Samson, tum quia Philistiim non combusserunt uxorem ejus et patrem zelo justitiæ, sed magis commoti passione iracundiæ propter damna eis illata, tum quia prædicta oc-